

Noorte subkultuuride keel Venemaal: võõras ja oma

Aktuaalne on subkultuursete laenude adaptatsiooni küsimus teiste riikide tingimustes. Antud küsimus vene noorte subkultuuride tingimustes kutsub esile huvi kulturooloogidel, sotsioloogidel ja lingvistidel.

Kõik nad rõhutavad, et võõra kultuuri fenomen kandub üle vene keelele ilma igasuguste muutusteta, kuid järk-järgult modifitseerub vene kultuuri, mentaliteedi ja keele tingimustes. Suhtlemine erinevate Pihkva subkultuuride esindajatega, žargoon sõnastike ja Internet allikate analüüsid aitavad esile tuua modifitseerumise suunad. Näiteks muutub subkultuuride esindajate välimus. Paljud vene räpparid peaaegu, et ei erine tavalistest noorukitest (90. aastate alguses nimetati neid «kottpüksteks»).

Pihkva räppar Timak rääkis mulle: «Ma olen räppar hinges, mitte näilikult – põhimõtteliselt ei kannu kottpükse».

Paljud vene inimesed, eriti provintsielanikud võtsid baikerite liikumise vastu, kuid ei võtnud üle traditsioonilise ameerikaliku baikeri omadusi. Agressiooni ja vabaduse ideed väljendavad nad oma välimuses ja käitumises teisiti, nt kandes meremehesärki, saksapäraseid kiivreid jne.

Toimub subkultuuride aktsentide nihkumine. Andrei Eyal raamatus «*White Smoke: статус свободы – голос твоих улиц*» (2009) räägitakse räpikultuuri sünnist Moskvas 90. aastatel. 318 leheküljel ei ole sõnagi räpist, jutt käib enamasti kaklustest. Raamatu sissejuhatuses on tsiteeritud räpparit LightSmoke: «Nagu mulle tundub, siis oluline hetk WSC (White Smoke Community) ideoloogia mõistmises on see, et nad ei olnud kellegi ega millegi vastu. Vaenulikkus tekkis ainult siis, kui keegi oli isiklikult nende suunitluse vastu. Ainsaks eesmärgiks oli kaitsta end, oma ideid ja valitud eluviisi, millele ümbritsev ühiskond reageeris küllaltki agressiivselt. Nad said tugevamaks, tõusid jalule, ajasid hambad irevile ja andsid vastu. Hiljem said nad maitse suhu ja hakkasid juba Moskva tänavaid enda alla võtma».

Praegu suhtutakse räppi Venemaal nagu muusikalisse subkultuuri. Ja ka siin esineb erinevusi Ameerika kultuurist. Gangsta räpi alusel muutus vene räpp šansoon räpiks traditsiooniliste vene vanglalaulude sümbolitega. Näiteks: räppar Nagora laul - «Бей, кольцо»:

Наколи мне тигра на груди –
Расскажи про жизнь не по закону;
Наколи старинную икону –
Расскажи про то как я попал на зону;
Наколи мне церковь в куполах,
Расскажи о лагерный годах.
Наколи бегущего коня,
Чтоб умчал на волю он,
Чтоб умчал отсюда на волю он меня.

Бей кольцо, бей кольцо, бей.
Бей о жизни прожитой моей.
В черно-белом цвете ну и что...
Расскажи людям кто я, где был я и за что...

Peamised muutused on seotud keelega ja tekstiga.

I. Esmalt võetakse inglisekeelsed sõnad üle nende algsel viisil ja moel, neid kirjutatakse ja hääldatakse nagu originaalis. Näiteks *beatbox*'i subkultuur. Artiklites *beatbox*'ist leiame järgmised väljendid: *Click, Drum Roll, Dry Kick, Inward Hollow Snare, Snor Bass* jne. Ja sisaldab ainult üksikud vene ekvivalente, nt *канелька (drop)*. Mõnikord vene subkultuuride

esindajad ekslikult annavad võõrkeelsele sõnale teise tähenduse, mis kinnitub subkultuuris. Lühend A.C.A.B. vene graffiti esindajate hulgas muutub sõnaks *акаб* – «полицейский».

Järk-järgult toimub sõnade adaptatsioon:

1. Transkriptsioon. Sellega tekib venelastel mõningaid probleeme, mis on seotud teatud häälikute puudumisega vene keeles, näiteks [th]. Vene *death metal* stiili esindajatel tuleb kasutada erinevaid variante: *дэт-метал*, *дэд-метал*, *дэс-метал*, *дэз-метал* (kõik variandid on esindatud) isegi naljatades *дед-метал* (*дед* – «старик»).

2. Transliteratsioon. Näiteks inglisekeelse sõna *crew* muutub kui *крев*, *креу* või isegi *сру* (*defecate*), aga *writer* – kui *вритер*. Selles sõnas venelane näeb tüve *-ври-* (*врать* – «valetama»), sellepärast *вритер*’ks nimetatakse halba graffitisti.

3. Foneetiline imiteerimine – kõne või kirjarildi poolest sarnane sõna vene keelele. *Graffitist* muutub *графин* või *граф* (sõna alg tähendus on klaasist nõu – karahvin või aadlik). Uus tähendus sõnale *граф* viib ka uue fraseologismi tekkimiseni: *граф Толстой* («andeks graffitist»): *граф Толстой* («hea kirjanid») → *граф Толстой* («hea graffitist»). Siia kuuluvad ka mootorrataste nimetused: *Втык* – «Honda VTX», *Захар* – «Kawasaki ZXR», *Сибирь* – «Honda CBR», *Вьмя* – «Yamaha V-Max», *Ватрушка* – «Honda VTR 1000F».

4. Semantiline tõlkelaen.

Inglise keel: 1) <i>writer</i> (писатель)	Ameerika graffitisti zargoon: 2) <i>writer</i> (граффитист)
Vene keel: 1) <i>писатель</i> (писатель)	Vene graffitisti zargoon: Ameerika zargooni mõju all vene sõnal <i>писатель</i> tekib veel üks tähendus – graffitist 2) <i>писатель</i> (граффитист)

5. Sõnamoodustuv tõlkelaen. Näiteks, *Громокот* – «Yamaha Thundercat».

6. Venekeelsete suffiksitate kasutamine: *фендяра* (ot *Fender*), *бомбилово* (ot *bombing*), *пигушка* (ot *pig squeal*), *хольч* (ot *wholetrain*).

7. Laensõnade kasutamine: *to bomb* – *бомбить*: *бомбануть*, *отбомбить*, *отбомбиться*, *перебомбить*, *разбомбить*, *бомбёжка*, *бомбилово* и др.

8. Laensõnade sobitumine vene morfoloogia süsteemiga: *to tag* (*тэгать*, *тэжить*), *to scratch* (*скречить*, *скречать*), *to battle* (*батлиться*).

9. Metafooride kasutamine zagoonis: näiteks sõna *дрын* («mootorratas, mis on kokkupandud oma kätega») kuulub ühe kiminaalzargooni hulka – «metallkang», tähenduse ülekandmisel lähtutakse selle sõna lihtsusest ja asjade võrdluse primitiivsusest

Ермак – «jalgpallifänn, kes käis oma meeskonnaga kaasas erinevatel võistlustel välisriikides või kaugemates paikades» (sr.: *Ермак* – ajaloolise tegelase nimi – inimene, kes avastas Siberi 16 sajandil).

II. Märgata on ka vene traditsioone onomastikas (*nickname*). Kui varasemalt hip-hop kultuur kasutas inglisekeelseid nimetusi (*ВорPingPong88*, *BomberTray* jms.), siis praegu on tunda vene keele mõju. Näiteks räppari *nickname* *PopOFF* väljendab venepärast perekonnanime ja negatiivset suhtumist vene pop-muusikasse. Hüüdnimes *МЯСНИК* sisaldub kõik see, mille poole püüdleb üks õige räppar, mis tähendaks head ja kvaliteetset heli, hüüdnimes *бибоя Саня Электрик* on seos stiili *electric boogie* nimetusega. Baikerite klubides on traditsioonilised nimetused «Bandidos», «Free Biker», «Falcons» ja venepärased nimetused «Златоверст», «Мотородня», «Славяне» jt.

III. Subkultuuri folkroolis kasutatakse traditsioonilisi vene kultuuri zanreid (vanasõnad, rahvalulud). Näiteks lõik breiktantsijate laulust, mis viitab tegevuse kõrgele traumatismile:

Захотелось сделать фриз параллельно полу –
Лучше б занимался я регби и футболом

Выходил я в airchair и со свайпса, и с башки,
Попытался с аэртвиста – локоть лезет сквозь кишки
(*airchair, свайнс, аэртвист – breiktantsu elemendid*).
Gootide laulud (sobimatute asjade sobitamine):

Мимо тещино дома
Я без шуток не хожу:
То ей анкх в окно засуну,
То пентуху покажу!

(*анкх и пентуха (pentagramm) – gootide subkultuuri sümbol*).

Subkultuurides toimub vanasõnade teke, mis väljendab rühmituse maailmavaadet. Paljud neist on traditsiooniliste vene vanasõnade transformatsioon. *Сколько байкера не пой, он всё равно в гараж смотрит* (ср.: *Сколько волка не корми, он всё равно в лес смотрит*). *Каждый байкер свой аппарат хвалит* (ср.: *Каждый кулик свое болото хвалит*). *Курица не птица, хьюсонг не мотоцикл* (ср.: *Курица не птица, баба не человек*). *Не байк красит человека, а человек красит байк* (ср.: *Не место красит человека а человек место*). *На байк надейся, а сам не плошай* (ср.: *На Бога надейся, а сам не плошай*). *Байкер познаётся в езде* (ср.: *Друг познаётся в беде*). *Спорты по осени считают* (ср.: *Цыплят по осени считают*).

Matkides võrast kultuuri vähemal või suuremal määral lähendatakse seda vene kultuuri tingimustele. Huvitav oleks ka sellise protsessi uurimine teistes riikides ja kultuurides.